

IZHAJA VSAK DAN

Izidi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične šte. se prodajajo po 3 av. (6 stot.) v mnogih lokacijah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 av. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjav vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačilno in tožilivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilne pisma se ne sprejemajo in rokopi si ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije se pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskarstva Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Novo hujkanje proti Srbiji.

DUNAJ 3. (Izv.) Oficijozni listi imajo zopet novo snov za hujkanje proti Srbiji. Kakor smo že včeraj poročali, je srbski notranji minister Protić na sobotni seji skupščine izjavil, da bo trajal prehodni vojaški režim v novem ozemlju približno 10 let. Na svoječasno noto velevalisti je srbska vlada odgovorila, da garantira za vse od velesil stavljene zahteve glede novoosvojenega srbskega ozemlja že srbska ustava sama. A dunajski oficijozni listi so sedaj izjavili, da je minister Protić s svojo izjavo v skupščini naznanil, da pravi, ki jih garantira srbska ustava srbskim državljanom, Albanci in Bolgari nikakor ne bodo deležni in da čaka Albance in Bolgare doba najhujših persekucij. Listi zahtevajo od Srbije, da pojasni to izjavo ministra Protića.

V poučenih dunajskih krogih se zatrjuje, da je nova gonja oficijoznih listov proti Srbiji le nekak preludij za novo vmešavanje Avstrije v notranje srbske zadeve.

Princ Wied oficijelni prestolni kandidat.

RIM 3. (Kor.) Princ Wied je sedaj oficijelno sprejel kandidaturu za albanski prestol. Avstrija in Italija sta v kandidaturi že privolila, Nemčija ji ne nasprotuje in upati je, da privoli vanjo tudi Rusija in Anglija.

RIM 3. (Izv.) Princ Wied je sprejel kandidaturu za albanski prestol samo pod sledečimi pogoji: 1.) Velesile morajo garantirati za nedotakljivost in popolno neodvisnost Albanije. 2.) Vlada določi sam ustavo za Albanijo. 3.) Velesile prispejajo Albancij z znatno finančno podporo na pomoč.

Avstrijsko-italijanska demarša v Atenah.

DUNAJ 3. (Izv.) Avstrijski in italijanski poslanik v Atenah sta izročila grški vladi danes novo noto, v kateri zahtevata garancije za nemoteno delovanje južno-albanske mejne komisije, dalje odpoklic t. zv. „svetih“ bataljonov in izročitev Argirokastro, Korice in Santi Quaranta Albaniji.

RIM 3. (Izv.) Grški ministrski predsednik Venizelos je na zadnjo italijansko noto, ki je bila izročena v sredo, odgovoril, da je že izdal oblastni ukaz, naj ne ovirajo delovanja mednarodne komisije pri določevanju južne albanske meje.

RIM 3. (Kor.) Z ozirom na poročila pariškega „Matina“ konstatira „Agenzia Stefani“, da sta Avstrija in Italija o svoji nameravani demarši v Atenah velevalisti tripletente točno informirali in jih obvestili tudi o tonu note.

BERLIN 3. (Kor.) Meročajni krogi označujejo vesti francoskih listov, da je pustila Nemčija v vprašanje južno-albanske meje Italijo in Avstrijo na cedilo, za izmišljene Nemčija odločno podpira avstrijsko-italijansko zahtevo, da morajo Grki pravočasno zapustiti južno-albansko ozemlje in je tozadevno poslanik v Atenah že napravil potrebne prijavljene korake pri grški vladi.

Srbsko-črnogorska pogajanja.

BELGRAD 3. (Izv.) „Pijemont“ poroča, da so srbsko-črnogorska pogajanja glede določitve meje med obema državama v glavnem končana. Treba je rešiti le še podrobna vprašanja.

CETINJE 3. (Izv.) Pogajanja med Srbijo

in Črnogoro glede določitve meje so dovedla do definitivnega sporazuma.

DUNAJ 3. (Izv.) Iz jako zanesljive strani smo izvedeli, da so srbsko-črnogorska pogajanja končana. Črnogora dobi razven Peči, še mesta Pievlje, Djakovico in Metohijo.

Črnogorski memorandum velesilam.

DUNAJ 3. (Kor.) Črnogorski kralj Nikola pripravila poseben memorandum na velesile, v katerem bo nasvetoval regulacijo črnogorsko-albanske meje. Črnogora je pripravljena odstopiti ozemlje plemen Hoti in Grudi Albancij, če dobi zato ozemlje plemena Klementi, ki živi s Črnogoro že dalje časa v najboljših odnosih. Memorandum bo izročen velesilam že prihodnje dni.

Grško-turški spor.

ATENE 3. (Kor.) Zunanji minister Panas je turškemu delegatu Gallu beju izrazil začudenje grške vlade radi zavlačevalnega postopanja Turčije pri pogajanjih. Grška vlada zahteva nujno odgovor. Edin bel, član subkomiteja je odpoval iz Aten, da pojasni turški vladi grške zahteve glede takojšnje sklenitve miru.

Demonstracije po pogrebu patrijarha Bogdanovića.

KARLOVCI 3. (Izv.) Ko se je vračal snoči zastopnik srbskega kralja pri pogrebu patrijarha Bogdanovića, znani srbski general Božo Janković v Beograd, je prišlo na kolodvoru do zelo mučnih prizorov. Generala Jankovića je spremljal zagrebški korni posevnik baron Rhemen. Pred kolodvorom se je pred prihodom generala Jankovića zbrala velika množica ljudstva iz Karlovcov in okolice in mu priredila viharne ovacije. V trenutku je pričela policija in žandarmerija vsa prestrašena s silo razganjati ljudstvo. Aretiranih je bilo več oseb, med drugimi tudi sprevodnik Jankovićevega salonskega voza, Marčić, češ da je demonstriral proti monarhiji in specialno še proti Ogrski. Ker je imel Marčić pri sebi ključke Jankovićevega salonskega voza, se Janković ni mogel odpeljati in je zamogel odpotovati šele čez dve uri. General Janković je bistrojavno protestiral v Peči proti aretaciji Marčića, ki je srbski podanik. Interventiral je tudi pri generalu Rhemenu, naker je bil Marčić takoj izpuščen. Ko je stopil Janković v vlak, so se ovacije ponovile in to še v večji meri, kakor poprej.

Zborovanje bosenske socijalne demokracije.

SARAJEVO 3. (Kor.) V soboto in nedeljo se je vršil v tukajšnjem dalavskem domu sedmi kongres socijalne demokracije, oziroma prvi konstitucijski kongres delavske zveze za Bosno in Hercegovino. Kongresa so se udeležili za Češko poslanec Némec, za Hrvaško bivši saborski poslanec Korač in za Srbijo Pavlović. Na dnevnem redu je bilo deželno zakonodajstvo, koalicijske pravice, obrtna sodišča in vprašanje valencev. Deželni vladi, saboru in socijalističnim zastopnikom v delegacijah je bila odposlana resolucija, tičoč se imenovanih vprašanj. Kot zaključek kongresa se je vršilo včeraj mnogoštevilno obiskano zborovanje z dnevnim redom „Ekonomske, politične in kulturne pospeševanje socijalne demokracije“. Govorili so Némec, Korač in Pavlović.

Izseljeniški škandal v Avstriji. — Nove preiskave in aretacije.

LVOV 3. (Izv.) Včeraj je policija obnočila hišne preiskave v vseh izseljeniških

družb in vseh stanovanjih izseljeniških agentov in uslužbencev in aretirala vnovič okoli 150 oseb.

KRAKOV 3. (Izv.) Na zahtevo kazenskega sodišča je policija danes zaprla tukajšnjo podružnico Avstro-Amerikane in aretirala šefa podružnice, ces. svetnika Reša, uglednega krakovskega meščana in podpredsednika krakovske trgovske in obrtne zbornice. Reš je ponudil visoko kavčijo, da bi ga izpustili iz preiskovalnega zapore, a državno pravdnštvo je ponudbo odklonilo. Popoldne je bila obnovljena hišna preiskava pri vseh izseljeniških uradih. Ravnatelj podružnice družbe „Canadian Pacific“, dr. Gargas, je pred par dnevi pobegnil v Rusijo. Danes je bilo v Krakovu aretiranih zopet 16 izseljeniških agentov.

Hrvatsko vprašanje.

BUDIMPEŠTA 3. (Kor.) Semkaj je prisel danes hrvatski kraljevski komisar baron Ivan Skerlec. In je dalje časa konferiral z ministrskim predsednikom grofom Tiszo. Po zatrdilu ogrskih parlamentarnih krogov se je na konferenci razpravljalo o odpravi komisarjate na Hrvatskem in uvedbi ustavnega režima. Baron Skerlec se vrne v Zagreb jutri.

† General Sava Gruič.

BELGTAD 3. (Izv.) Danes zjutraj je umrl general Sava Gruič, bivši ministrski predsednik in predsednik državnega sveta.

Potovanje Kokovceva.

RIM 3. (Kor.) Kakor poroča „Italie“, bo ruski ministrski predsednik Kokovcev, ki je na svojem potovanju zbolel v Rimu, v kratkem nadaljeval svoje potovanje, ker je že popolnoma okreval. Kokovcev odputuje iz Rima v Pariz, kjer se sestane s predsednikom Poincaréjem, ministrskim predsednikom Barthoujem in zunanjim ministrom Pichonom. Iz Pariza se vrne preko Berlina zopet v Petrograd. Na potovanju ga bo spremljal ruski poslanik v Rimu, grof Krupensky.

Izžrebane srečke.

DUNAJ 3. (Kor.) Pri današnjem žrebanju 5% 1860-državnih srečk so bili zadeti sledeči dobitki: 600.000 K ser. 13.308, št. 17; 100.000 K serija 18.263, št. 20; 50.000 K ser. 2231, št. 20; po 20.000 K ser. 12.976, št. 3 in ser. 18.436, št. 9; po 10.000 K ser. 190, št. 7, ser. 2231, št. 5, ser. 2577, št. 2, s. 2589, št. 8, s. 6944, št. 10, s. 9215, št. 3, ser. 9353, št. 20, ser. 10.484, št. 2, s. 10.835, št. 7, s. 11.596, št. 3, s. 13.977, št. 7, s. 15.930, št. 18, s. 16.041, št. 18, s. 16.163, št. 9, s. 17.448, št. 2 in več dobitkov po 2000 K. — Dunajske komunalne srečke 1878; na današnjem srečanju so bile izžrebane sledeče serije: 121, 214, 277, 313, 552, 557, 657, 783, 873, 1106, 1130, 1368, 1517, 1808, 1962, 2010, 2172, 2199, 2367, 2469, 2549 in 2711; 300.000 K dobi serija 121, št. 76; 20.000 K s. 2367, št. 91; in 10.000 K s. 783, št. 23, in več dobitkov po 2000 K.

Sprememba v avstrijski diplomaciji.

DUNAJ 3. (Kor.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča, da je bil dosedanji avstrijski poslanik v Atenah, baron Braun, imenovan na mesto grofa Förgacha za poslanika v Draždanih.

Justifikacija stotnika Sanchez.

MADRID 3. (Kor.) Stotnik Sanchez, ki je bil radi večkratnega umora obsojen na smrt, je bil danes justificiran.

vonj gorečega lesu cedre. Poleg je sedela sopraga, okrašena lepo valovečimi kodri in je pela melodičnim glasom — — —

Tako je čital Raffaello in je svobodno prevajal grške verz. Na kolenih mu je ležal foliant, preko katerega se je sklanjal in ga držal z roko na desni in levi; ali njegov pogled je nemirno uhajal preko gornjega roba na bujno, lepo roko pred njim, ki se je kazala iz oblike do jamice v srednjem sklepu.

Obotavljal se je, se zarekel in je ponehal popolnoma.

„Zakaj ne nadaljujete?“ je vprašala Clarissa polglasno, ne da bi bila odprla oči.

„Menim, da bi moral tu pesnik bližje opisati boginjo. Ali ni storil tega. In vendar zna sicer divno opisovati žensko lepoto.“

Obrnil je list.

„Tu, kjer je kraljica iz Itoka pod čarom Atene zadremala. In boginja jej je umila lepi obraz z ambrosijskim oljem, s tiptič, s katerim se mazili Afrodita, predno plove k dražestnemu zboru karitij (v grški mitologiji božanstvena bitja, ki so personifikacija miline, veselosti in ljubeznivosti). Ustavila jo je večjo po rasti in do mladostno jake obilnosti; jo je ustvarila bolj

Demisija španskega poslanika pri Vatikanu.

MADRID 3. (Kor.) Kralj Alfonz je danes podpisal dekret, s katerim jemlje demisijo španskega poslanika pri Vatikanu Cabellona, na znanje.

Grozodejstva sufragetk.

LONDON 3. (Kor.) Danes ponoči so skušale sufragetke zažgati kolodvor Stratham-pill v nekem londonskem predmestju. Ognjegascem se je posrečilo še pravočasno preprečiti nesrečo. Na licu mesta so našli z bencinom napojeno volno in pa letake pristašinj ženske volilne pravice.

Za našo trgovinsko mornarico.

Poslanec Matko Mandić in tovariši so vložili v zbornici poslancev dne 25. oktobra 1913. na ministrstvo za trgovino sledečo interpelacijo:

Znano dejstvo je, da je trgovinska mornarica v tistih državah, ki so tako srečne, da mejijo na morje, eden najvažnejših faktorjev za razvoj trgovine in za blaginjo države. Vse tiste države, ki razpolagajo s trgovinsko mornarico, so primorane, da s primernimi odredbami in zakoni povspesujejo svojo trgovinsko mornarico, ker se pač zavedajo, da država, ki jo je usoda privela na morje, more po trgovinski mornarici dobiti najboljše odjemalcev za svojo industrijo in ker je trgovinska mornarica v slučaju vojne na morju ena najboljših opor za vojno mornarico.

Kar se tiče naše trgovinske mornarice, se je v zadnji čas res visoko povzdignila po ustanovitvi različnih paroplovnih družb in se imamo mnogo zahvaliti tej trgovinski mornarici. Vendar moramo naglasiti, da naša vlada — posebno, kar se tiče zavarovanja ekzistence moštva in pomorskih oficijev — ni dostoj posvečala trgovinski mornarici tiste pažnje, ki bi jo morala z ozirom na nje važnost.

Vzroki, radi katerih se naša trgovinska mornarica ne nahaja na tisti višini, ki bi odgovarjala stališču naše monarhije v Evropi, so različni. V prvi vrsti je vzrok v tem, da da navtične šole, v katerih se vzgajajo naši pomorski oficirji, slone na povsem zgrešenem zistemu, vsled česar dandanes avstrijski trgovinski mornarici primanjkuje pomorskih oficijev. Da pokrije ta nedostatek, se je c. kr. pomorska oblast v Trstu poslužila sredstva, ki ni le nezakonit, marveč stavlja našo trgovinsko mornarico v zelo grdo luč. C. kr. pomorska oblast v Trstu je namreč — ali v sporazumljenju, ali brez sporazumljenja z ministrstvom za trgovino — priobčila naredbo, glasom katere se sprejemajo grški, nemški (iz nemškega cesarstva) in italijanski (iz kraljestva) pomorski oficirji kakor poveljniki na avstrijskih ladjah! Naravno je, da se s temi naredbami c. kr. pomorske oblasti v Trstu stavljajo v nevarnost najvišje interesi naših pomorščakov iz avstrijskega Primorja in Dalmacije.

Kakor že naglašeno, je pomanjkanje pomorskih oficijev pripisovati okolnosti, da je zistem navtičnih šol popolnoma zgrešen, in ker ni ekzistenca pomorščakov zavarovana z nikakimi zakonitimi predpisi. Če so te razmere odvrčale doslej naše ljudi, da se niso povečali pomorski službi,

belo, nego je slonova kost, ki jo uglaja umetnik.“

Glas se mu je tresel nekoliko. Govoril je navdušeno in oko mu je počivalo na ležici Clarissi.

„Potem je stopala kraljica v dvorano navdušenih snubcev,“ je nadaljeval, „in je obstala na pragu. Nje lice obveva fina tančica z nje glave. Vsem so vstrepetale kolena, srca so gorela od hrepenenja in tesnobe poželenja — — —“ Zaustavil se je. „Kako naj prevedem to?“ je vprašal hrapavim, globokim glasom.

„Pustite,“ je rekla Clarissa blazno in nagubanega čela ter se je odvrnila žarečega lica — „in nadaljujte, kjer ste bili poprej.“

Izdihnil je globoko in je prelistoval knjigo. Kakor da hoče nadaljevati, je začel povsem tiho in počasi, in vedno zroč na roko pred seboj, citirati verz, ki pripoveduje, kako peva na ledu obveva vročina, ga oslablja in uničuje, mu suši srce in žile, da mora ginevati počasi, neopazno...!

Clarissa se je vznemirila silno, kakor da jo hoče raznesti. Ali premagala se je: „Ali govori tako Hermes nimfi Calypso?“ — je vprašala smehljaje.

„Ne, to so verzi Petrarce, ki so mi prišli na misel.“

(Dalje)

PODLISTEK.

Norec vojvodinje.

Florentinska novela Ernsta Remina.

„Kaj mislite,“ je vprašala Clarissa nestrpno.

„Modre besede govorite norcu, Madonna! — je rekel skoro poredno. „In o nemožnostih govorite. Jaz sem slep in ne vidim nobene; vidim le dragocen žlahten biser, ki je pai v roke roparja. In čutim v sebi tajno moč, da ga potegnem iz pekla krivičnosti ter ga pritegnem k sebi! To mistično silo izvajam; in radujem se, da ta sila že prijemlje divni biser, ki je bil izgubljen. Zavestno in pridno izvajam to moč in vem, da ga s silo spravim v gibanje! Le malo natezanja in trganja na vaši duši, Clarissa, in svobodni boste!“

„Vi kradete tatu,“ je rekla, „ali kradete vendar! In kar imenujete pekel krivičnosti, je zaključeno s zapечатeno skalo prisege in duhovničkovega blagoslova. Verujte: kar delate, delate krivično. In, kar je krivično, ne prinaša blagoslova nikdar!“

Prekinila je, z malim vzdihljajem, in gledala tja ven v krajino.

„Nočem vas utrujati s protigovori,“ je rekel tiho. „Ali naj čitam?“

Ker je priklimal, je pobral foliant.

Clarissa je povesila glavo na zakrivljeno levo roko in zaprla oči; desna roka je brezbrizno ležala poleg nje na indijski preprogi vzglavlja — belo, blesteče in gladko na žarečih, mešanih barvah kodraste tkanine. Ena zibajočih se cvetnih mladik se je pod težo polnega cvetja pripognila od stebra preko spodnjega konca ležišča in je položila na nje nogi in na lahko svitlo obleko bujen šop škriatnih rož.

Raffaello je postavil nizek podnožnik tesno poteg ležišča in je začel čitati z blagim glasom.

Odisej, junak, biva še na otoku Ogygia, in ravnokar se bliža odposlanec bogov Hermes, plavalč v valovju slično galebu, domovju Calypse z osvobodilnim blagovestjem.

„Okolu votline je rasel gaj bogatovonjavil cipres, v katerih vejevju so gnezditil pičli. Nad obočno pečino je pletla trita senčnate veje s temnim grozdjem. In studenec je zlivat srebrnoblesče vodo po zelenem deteljnem travniku, razprostirajočem se pred kotlino. Notri na ognjišču je gorel velik cgenj, s katerega se je dvigal

ker jim ni bila ekzistenca zagotovljena, bo pa imela biti omejena odredba c. kr. pomorske oblasti v Trstu (ta učinek, da se bodo naši ljudje v bodoče še manje posvečali pomorski službi, ker bo po tej odredbi c. kr. pomorske oblasti njihova ekzistenca še bolj dvomljiva).

Postopanje c. kr. pomorske oblasti v Trstu se ne da opravičiti na noben način. Če tudi je bilo konstatirano pomanjkanje na pomorskih oficirjih pri avstrijski vojni mornarici, vendar bi bila morala c. kr. pomorska oblast v Trstu poseči po drugih sredstvih, da izpolni vrzel.

Pri vojni mornarici v Pull se nahaja v dobrovoljni službi kakih 50 pomorskih oficirjev in kapitanov; pri Avstrijskem Lloydju je na dispozicijo kakih 8 pomorskih oficirjev in kapitanov, a kakih 16 pomorskih oficirjev je na dopustu. 20 Lloydovih ladij je ekvipiranih z večjim številom pomorskih oficirjev nego je absolutno potrebno in predpisano. Istotako je pri Avstro-Amerikani, pri kateri je tudi poveljnikov na dispozicijo in pri kateri je nekaj parnikov s prevelikim številom pomorskih oficirjev. Sleditje je tudi pri c. kr. pomorski oblasti v Trstu nameščenih nekaj pomorskih oficirjev kakor uradniki in bi mogli v trgovinski mornarici obstoječe pomanjkanje na pomorskih oficirjih pokriti, pritegnivši nekaj pomorskih oficirjev od Lloydja, od Avstro-Amerikane in od c. kr. pomorske oblasti v Trstu.

Ker ni — kakor že omenjeno — ekzistenca naših pomorščakov v skladu s predpisanim razmer zagotovljena na nikak način, bo pa po pripuščanju inozemskih pomorskih oficirjev v avstrijsko trgovinsko mornarico usoda naših pomorščakov še bolj ogrožena. Noben stan v monarhiji ni v takem položaju negotovosti, kakor stan pomorskih oficirjev, ki jih morejo brez vzroka in brez odgovora metati na cesto. Vprašanje ureditve službe in penzije pomorskih oficirjev pri avstrijski trgovinski mornarici je večen madež na avstrijski državni upravi. Po uvedanju inozemskih pomorskih oficirjev v našo trgovinsko mornarico bi se vlada sicer na kaj komoden način odtegnila veliki dolžnosti in bi s tem ustregla ladjedelnici in paroplovnim družbam, ker bi po sprejetju inozemskih pomorskih oficirjev dobivali veliko cenejši material. Po pripuščanju inozemskih pomorskih oficirjev bi bili naši domači pomorski oficirji prisiljeni v službovanje za nižje plače in bi bila s tem njihova že itak ogrožena ekzistenca še bolj ogrožena, ne glede na to, da bi te poslednje takov položaj podrejenih domačih pomorskih oficirjev inozemskim pomorskim oficirjem pri avstrijski trgovinski mornarici deloval na prve moralno depresivno.

Ako se hoče za bodočnost od pomoči tem pomorščakom razmeram in pomanjkanju pomorskih oficirjev, bi morali v prvi vrsti obstoječe navtične šole popolnoma reformirati in jih postaviti na bolj praktičen sistem. Dočim stoji pouk v obstoječih navtičnih šolah skoro izključno na teoriji, pa so naši stari pomorščaki in pomorski kapitani znali sicer malo teorije, ali imeli so za to izvrstno prakso in so širili po vsem svetu ugled avstrijske trgovinske mornarice.

Studije na navtičnih šolah bi se morale znižati od 5 na 3 leta in urediti praktičneje.

Nadaljni vzrok pomanjkanju na pomorskih oficirjih je tudi v tem, da nimajo Hrvatje in Slovenci Primorja nobene navtične šole, vendar česar se ne morejo — dasi rojeni ob morju in popolnoma seznanjeni s pomorskimi razmerami — posvečati pomorski službi, ker ne obstoje za njih nobene navtične šole.

Da je vlada ustanovila v Trstu, Istri in Dalmaciji primerno število navtičnih šol s hrvatskim učnim jezikom, bi imeli danes primerno število pomorskih oficirjev in kapitanov in ne bi bilo razloga za posezanje po inozemskih oficirjih in kapitanih.

Z ozirom na te nepravilnosti si dovoljujemo podpisani staviti do njegove ekscelence, gospoda ministra za trgovino in telegrafije vprašanja:

1.) Ali je vaša ekscelenci znana gori omenjena odredba c. kr. pomorske oblasti v Trstu, ali je bila ta odredba izdana z vednostjo vaše ekscelence, in ali je vaša ekscelence voljna zistirati to odredbo?

2.) Ali je znano vaši ekscelenci, da Hrvatje in Slovenci Trsta in Istre ne razpolagajo z nobeno navtično šolo s hrvatskim učnim jezikom, in ali je vaša ekscelence pripravljena ustanoviti v rečenih provincijah dveletne pripravljalske kurze za obiskovanje navtičnih šol, kakor tudi primerno število navtičnih šol s hrvatskim učnim jezikom?

Home rule.

Ta ideja ne sme več zaspiti. Izdajalci domovine bi bili tisti poslanci, ki ne bi radi strankarskih sebičnosti hoteli pristopiti kongresu.

Slovenski in srbo-hrvatski, deželno in državnozbornski zastopniki narodov, brez razlike stranke, brez razlike vere, brez razlike pokrajine: združite se, skličite kongres, da se bodo vendar enkrat z resnostjo, primerno resnemu položaju, razpravljale in premotrivale težke naloge jugoslovanskega vprašanja, da se vendar enkrat najde izhod iz tega nevdružljivega položaja!

Sklicanje splošnega jugoslovanskega kongresa bi bilo smatrati kakor začetek nove dobe v zgodovini našega naroda: še več: to bi tvorilo najvažnejši kapitel in dogodek. Da, res, skrajni čas je, da se najdejo možje jasnih in odločnih idej, možje, ki znajo najvišje, najsvetejši interese domovine postavljati nad vsako stranko, nad vsako človeško slabost; možje, ki z grozoto vidijo prepad, h kateremu nas počasno, toda sigurno in neizprosno vlačita obžalovanja vredna slepost in brezmejna osebnost častihlepnosti, katerim je tudi slepi ljudski glas zupal usodo naroda! Da, skrajni čas je, da se najdejo rodoljubi, ki bi pogumno zaklicali: Glejte, kaj delate! Vedite, da vaše postopanje spravlja domovino v resno nevarnost, da: ona je že v nevarnosti! Kajti poziv na splošen jugoslovanski kongres v hipu našega kritičnega položaja zvaži nase pozornost vseh kulturnih narodov, ki so do sedaj površno ali malo vedeli o naši ekzistenci. Torej čim je domovina v nevarnosti, spada vse nji, treba vse žrtvovati, — je rekel Danton.

Morda se mi bo prigovarjalo, da je to le bombastična fraza, ki se je radi poslužuje večni sanjarji revolucij, in ki ni primerna za naše čase in še manj za naše, dasi tako obupne razmere, in da navadno ni sposobna za delo, kdor je poln fraz.

In bo res. Fraza je res nekoliko visoka, toda ta fraza je tudi božanstvena, izrečena naša, da navdušuje srca. In ti tanski revolucionar, z veliko glavo in z zaresni očmi, ki jo je izrekel v francoski narodni skupščini sredi neopisnega hrupa, ni bil le bogat na visokodonečih frazah, temveč je znal tudi delati in naganjati druge k delu v smislu svojih „fraz“. Omenjena fraza, ki je ostala neizbrisna v zgodovini, je imela za posledico vsaj vsega naroda.

Ni primerna za naše razmere? V ozkem in strogem pomenu besede seveda ne, ker nismo obdani od polovice Evrope, oborožene s topovi in puškami, pripravljene, da plane na nas in da nas uniči, in upam vsaj, da med nami ni ljudi, ki so v zvezi s sovražniki domovine, da jo prodajo. Pravim, upam vsaj, ker nočem obsoditi nikogar, niti madjarov na Hrvatskem... sicer bo odločala o tem zgodovina.

Toda Nemci in Madjari, ki nas obdajajo, skušajo že na drug, ne manj nevaren način prodirati v naše zemlje. Ne rabijo ostrih orožij, to je res; toda njih naskok obstoji v tem, da posujejo s kapitali, da nam vsiljujejo tuje šole, da nas preganjajo od vseh važnih mest, da nam krajsajo pravice, zadržujejo nam po konstituciji, da razpuščajo naša narodna društva, naša zastopstva drugo za drugim, da so nam celo aretirali naše poslance, da najemajo volune, da potem uprizorjajo dozdnevne veleizdatniške procese, da nam plenijo časnike, da končno ubijajo ustavo (če se sploh more pri nas govoriti o ustavi) potem, ko so jo neštokrat kršili in krajsali.

Oh, to je gotovo bolj grozovito, nego da bi imeli proti sebi oborožene vojske, ker fizični sil se lahko zoperstavi fizična sila. Toda to, kar delajo naši sovražniki, naši tlačitelji, je čisto navadno infamno, ker lahko delajo nekaznovano, protežirani od zakona, da celo v imenu zakona samega, s tem, da istočasno sami kršijo zakon. Ali ne pomenja to kršenje zakona, če se trajno krši, ali če se suspendira ustava? Ali ne spravljajo vse te stvari obstoj domovine v nevarnost?

Radi tega je ne le potrebno, temveč tudi nujno, silno ujedinenje vseh narodnih prvakov, da sklepajo o eventualni reviziji dualistične ustave, ki je sedaj v veljavi v monarhiji. Jasno in razumljivo je, da Madjari nečejo ničesar vedeti o tem, ker to bi tvorilo le polom njihove imperijalistične politike. Toda Nemci bi morali vendar v svojem lastnem interesu razumeti težki položaj, v katerem se nahaja država, in nekoliko razmišljati.

Nikdo ne misli odtegniti se tej stari državi; nobeden ne misli narušiti, razdeliti ali uničiti te stare slavne skupne države, kakor tudi lrci ne mislijo odtegniti se angleški državi. Toda prenašati razum nemške hegemonije tudi madjarsko, prenašati hegemonijo azijskega, bastardnega naroda, ne moremo več, se nam upira, nas žali...

Dualistična konstitucija je potrebna revizije, ker je preveč dvomljiva, se lahko mistificira in krivo razlaga, seveda v škodo manjših narodnosti.

(Pride še).

Domače vesti.

Imenovanje. Računski revident pri tržaškem namestilstvu, Rudolf Urzilo, je imenovan za računskega revidenta.

Služba poštnega ekspedijenta je razpisana pri novoustanovljenem poštnem uradu v Tomaju. Dohodki: 600 K plače, uradni pavišal 125 K, služabniški pavišal 644 K. Prošnje poštne ravnateljstvu v Trstu do 22. t. m.

Stoletnica Andreja Einspielerja. Dne 13. t. m. bo minilo sto let, odkar se je rodil v Rožu buditelj in voditelj koroških Slovencev blagi Andrej Einspieler. Njegove zasluge za našo narodno brambo so neprecenljive. Ne mislimo jih tu naštevati, preveč jih je; omenjamo le Družbo sv. C. in M., katere ustanovitev je pred 28. leti iskreno pozdravil pisec: To društvo nam je bilo dovolj potrebno, zato ga pa moramo tudi podpirati z vsemi močmi. Zasnoval je prvo družnico C. M. v Celovcu. Druga skupščina ga je imenovala za častnega člana Družbe sv. C. in M. Andreja Einspielerja niso vodili strankarski oziroma tuja mu je bila sebičnost in častihlepnost, še je edino le za svetlim smotrom — za rešitvijo naroda. Slava njegovemu prečastnemu spominu!

Bolgar o Bolgarski. Mlad inteligent Bolgar, ki se je udeležil vojne proti Gikom, ki je bil ujet v Solunu, pobegnil potem v Aleksandrijo in je sedaj ne povratku v domovino preko Trsta, nam piše: Ni res, da bi bili mi Bolgari klali deco in ženske, pač pa so to delali Grki. Bil sem pri Solunu, Seresu, Kavali, pri Čataldži kakor poročnik 14. makedonskega polka.

Naš narod ni kriv na nesreči, krivi so Danev, Savov in pa — nemška politika. Da so služali državniku Gešova in generala Radko Dimitrijeva, ali bi bili v Petrogradu. Narod ni kriv že zato, ker — nima besede. Sin sem poljskega emigranta, ki je bil zbežal v Bolgarsko in zato čutim tem živeje, kako so podobni vzroki, ki so uničili poljsko kraljestvo, izzvali sedanjost nesrečo Bolgarske. Narod nima besede!

Kakor so bili Poljaki, so tudi Bolgari hraber narod. Ali njegova nesreča je, da nima slovanskega carja. Vlada nad njim nemška dinastija! Vsa politika Bolgarske je politika te dinastije. Politika, ki je ubila simpatije do Bolgarske v slovanskem svetu. Koburžani so izdali naš narod! Zastonj so bili hrabri čini bolgarskih junakov pri Odrinu, Lozengradu, Lile Burgasu in Čataldži! Bolgarska se more zopet vzdigniti in si pridobiti prejšnje simpatije, ali prvi pogoj za to je: proč z nemško politiko iz Bolgarske!

Ta politika bi hotela tudi, da bi se Bolgari izneverili svoji veri. To se ne zgodi nikdar in ostanejo vse tozadnevne akcije brez vspeha.

Deviza naša bodi: Bolgarska bolgarskemu narodu in Slovanstvu!

Vladislav Bogoslavov.

Izredna petindvajsetletnica. Dne 9. listopada t. l. poteče 25 let, odkar poučuje na družbenih šolah pri Sv. Jakobu v Trstu g. Josipina Delkinova. Jela je službovati v oni dobi, ko je bila slovanska šola v Trstu v razvoju in ko so narodni nasprotniki skušali onemogočiti šolo z raznimi spletkami. A g. Josipina je vztrajala na svojem mestu in z vzorno marljivostjo pripomogla šoli do ugleda. Tekom 25 let je ni dalo samo družbino vodstvo, ampak tudi šolske oblasti večkratno pohvala za vzorno delovanje v šoli. Naš list se skromno spominja prvega takega dogodka na družbeni šoli in se klanja vili narodni vzgojiteljici z najsrčnejšo čestitko! Tako, v resnici v obliki meri zasluženo priznanje „St. Branika“ g. Josipina Delkinova. Z zadoščenjem more gledati ta uzorna učiteljica in vzgojateljica na svoje petindvajsetletno delovanje. Koliko duš je ohranila svojemu narodu! Zato se tudi mi iz vsega srca pridružujemo čestitki z željo, da bi gospi Delkinovi še dolgo vrsto let nadaljevala blagoslovljeno delo svojega vzvišenega poklica!

Za jugoslovansko nacionalno ujedinenje na Dunaju. Na Dunaju se je dne 23. okt. ustanovil „Jugoslovanski klub slovenskih akademikov na Dunaju“, katerega namen je poglobiti in razširiti idejo jugoslovanskega nacionalnega ujedinenja. Njegovo delovanje bo prosto vsega separatnega značaja, ker mu omogoča skupno stanovanje s Hrvatji in Srbi, najhujše družabno občevanje in na vseh poljih akademičnega dela skupni nastop. Njegovi lokali se nahajajo na Dunaju IX. Beethoveng. 4.

Zamenjal se je po nedeljski večernji predstavi trd klobuk, ki je bil obešen na levi strani dvorane na plinski svetiljki. Klobuk je bil popolnoma nov. Kdor je zamenjal klobuk, naj ga odda vratarici „Narodnega doma“, kjer dobi svojega.

Tržaška mala kronika.

Trst, 3. novembra.

Če je človek prelahkomiseln. Poročali smo pred nekaj dnevi, kako so nekega Emila Zorzija razni njegovi dobri prijatelji prikrajšali za kakih 6000 K. Stvar pa je tudi popolnoma umljiva, saj je Zorzi ravnal z denarjem tako lahkomišno, da bolj ni mogel. Pripeljal se je v Trst iz Benetk s parnikom „Graf Warmbrand“ in se je nastanil v ul. Istituto št. 32. Dobil je hitro raznih prijateljev, med njimi tudi nekega 21letnega Josipa Priučiča, ki je rodom iz Gorice in premogar na Lloydovem parniku „Semiramis“, in pa nekega vojaka bosenskega polka, s katerima je prekrokal vse noči in razmetaval denar, kakor bi ga mu nikdar ne moglo zmanjkati. Plačeval je seveda vse sam in to celo ljudem, ki jih nikdar ni videl prej. Denar je imel kar raztresen po žepih. Imel ga je celo tudi v črevljih in v klobuku.

Pred nekaj dnevi je prišel z onim vojakom na državni kolodvor in se je hotel odpeljati z njim do neke bližnje postaje. Vožnja listka je hotel plačati z bankovcem za 1000 K. Uradniku pri blagajni se je zdel stvar sumljiva in je obvestil policijo. V tem pa je oni vojak hitro pograbil tisočak, prijel Zorzija za roko in ga odvlekel s kolodvora, še preden je prišla policija.

Nekega večera se je klatil Zorzi po Starem mestu in zašel tudi v neko tolerančno hišo v ul. S. Filippa, kjer je prenočil. Preden pa se je spravil spat, je ves svoj denar, par tisoč kron, stresel v klobuk in ga postavil pod posteljo. Ko je zjutraj vstal, je vzel klobuk izpod postelje in vtekal denar zopet v žep, ne da bi ga bil preštel. Najbrž si je „prijateljica“, ki ga je prenočila, precej mastno plačala „iz klobuka“ prenočišče.

Tako so pač izzemali Zorzi na vseh koncih in krajih. Policija je začela sedaj natančneje zasledovati vso stvar in aretiran je bil že imenovani Priučič, potem pa tudi dve prostitutki, neka Helena Čučić iz št. 5 in neka Pavla Mangarelli iz št. 6 v ul. S. Filippa. Preiskava pa se še nadaljuje.

V smrtni nevarnosti. V prvem nadstropju hiše št. 9 v ul. Punta del Forno je v stanovanju neke Ane Malvasia spal snoči brezposelni 27letni Anton Negode. Zaspal je s cigareto v ustih. Cigareta je padla na odejo in odeja se je vnela. Soba je bila že polna dima in Negode se je imel zahvaliti le sreči, da je odeja pregorela, tako da mu je ogenj prišel do nog in ga opeknil, da se ni zadušil. Ko ga je spekle, je skočil pokoncu, odprl okno in skočil potem na ulico. Ogenj so pogasili gasilci.

Pri delu so jih ujeli. Včeraj ponoči nekako ob dveh je zaslišal stražnik, ki je patroliral po ul. Lazzaretto vecchio v potovalni pisarni Ivana Feriča v hiši št. 4 omenjene ulice nekaj ropot. Javil je stvar komisarjatu, odkoder je prišlo loviti tatov več stražnikov. Obstopili so hišo in potem odprli vrata. V Feričevi pisarni so našli dva možaka, ki sta že ulomila pisalno mizo in sta se ravno pripravljala, da bi ulomila železno blagajno. Bila sta pa to 33letni Jakob Zottar, krojač, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. G. Gozzi, in 25letni dalnar Josip Strauss, ki nima nobenega stalnega stanovanja. V blagajni se je nahajalo 8000 K.

Povozi je pred nekaterimi dnevi kočijaž Ivan Macarol v ul. del Bosco petletno punčko Olgo Simčičevo, katere starši stanujejo v ul. Remota št. 4. Deklica je sedaj umrta v bolnišnici. Macarol je bil aretiran.

Hud Nemec. Artur Weidlich, star 26 let, iz Lipskega, natakar brez službe, je bil snoči v gostilni Franca Boileta v Rožanu št. 668. Vedel se je tako izživljal in razsajal, da so ga končno postavili pod kap. Prišel pa je zopet nazaj v gostilno in je hotel z

Osram

žična žarulja

Nerazbljiva
70% strujna prihranitev
Sjajno bijelo svijetlo

Dobiva se v Trstu pri tvrdki R. DITMAR, Gebrüder Brunner, Piazza del Ponterosso št. 1.

nekim bodalcem napasti gostilničarja, ki pa je poklical stražnika, ki je odpeljal nasilnega Nemca v luknjo.

Zaradi žaljenja Veličanstva. Neki četovodja bosenskega polka je dal včeraj ponoči v kavarni „Wien“ aretirati nekoga Karla Troberja, 37 let starega trgovskega potnika iz Welmara, stanujočega v ul. Giov. Boccaccio št. 2, češ, da je žaljivo govoril o našem cesarju. Trober tajl.

Ponesrečen vlom. V ul. delle Fabbrica št. 7 stanujoči 32letni zidar delavec Ferruccio Raimotto se je dal snoči zapreti na dvorišče hiše št. 4 na Goldenjilevem trgu, kjer se nahaja Butkovičeva gostilna. Z nekim dletom je skušal odpreti notranja vrata, toda dleto se mu je zlomilo in vlom ponesrečil. Zjutraj ob 6 ga je zalotil gostilničar na dvorišču in ga dal aretirati.

Slovensko gledališče

Otello.

Žalotira v 5 dejanjih. Spisal Viljem Shakespeara.

Po daljšem času zopet nekaj klasičnega.

Odkrito povedano, da smo z nekakim strahom pričakovali te predstave, s čimer pa ne moremo reči, da smo mo odrekli našemu igralskemu oboju, posebno pa prvim našim močim, sposobnost za uprizoritev tega silajnega dela klasične dramske literature. Garrickov se končno res ni mnogo dilo svetu in da bi zahtevali od našega gledališča najvišjega, kar more sploh dati uprizorjalna umeinost, ne bi bilo samo daleč prebitano, temveč naravnost abotno. Toda če se uprizarjajo taka dela na našem odru, pa je gotovo dolžnost našega gledališča, da se nam podajajo v čim najdostojnejši obliki, ki nam je dosegljiva ob naših sredstvih, ki pa so prav z ozirom na naše ozke razmere tako majhna, in z našimi močmi, ki so tako mnogostransko zaposlene, da se moramo upravičeno bati, da bi znalo oboje odpovedati, morda tudi le za trenutek, a vendar prav tedaj, ko bi bilo treba vzkipenja vse ustvarjalne sile. Tega smo se bali. V soboto dve predstavi, drama in opereta, v nedeljo popoldne zopet opereta in to skoraj izključno z istimi močmi; zvečer pa — „Otello“. Mnogo se zahteva od našega gledališkega oboja in zato ugotavljamo s tem večjim zadovoljstvom, da je šla ta drama preko našega odra ne le dostojno za naše gledališče, temveč naravnost tako, da bi bila delala čast vsakemu večjemu odru.

V naslovno ulogo Otella se je poglubil g. Toplak z vso svojo dušo.

Zamorec pa pošten je in brez hlimbe. Vsak, kdor se hlina, mu je poštenjak. Za nos se da voditi, kakor osel.

Tako označuje Jago Otella in g. Toplak nam je tudi prav tako ustvaril tega preprosto dušnega zamorskega poštenjaka, ponosnega na svojo čast, divjehrabrega v boju, a vendar krotkega in nežnega v rokah svoje velike umetnice Desdemone, naltvno zaupnega napram vsakomu, dokler mu ne otruje duše zlobni duh Jagov in ne vzkipi v njej najljutejša strast ljubosumnosti. Ne naenkrat, počasi, kapljico strupa za kapljico mu vlija v nič slutečo dušo, in tako ostaja v njej najprej lahna slutnja, ki se stopnjuje v dvom, iz dvoma v sum in iz suma v prepričanje in končno v divje, tesno, neodoljivo poželenje po osvetti.

„Nikdar krvave misli moje več na ljubav se obrniti ne smajo, dokler jih ne požre osveta grozna!“

In umreti mora pod njegovo roko ona, ki jo je ljubil z vso dušo in jo še vedno ljubi, umreti mora, da s smrtjo plača svojo doževno krivdo, kakor mora umreti on sam, ker je bil „moč, ki v ljubezni postopal je nerodno in prestrastno“. Ni ga gonilo sovraštvo, temveč le čast, in smrti njegove je hotela usoda, ki si je nihče ne določa sam.

Otello g. Toplaka je bila lepa, globoko zamišljena, z vso vestnostjo in finim umetniškim čutom nadahnjena ustvaritev; vendar pa se je čutila vseskozi vsaj kolikortoliko neka zunanja utrujenost, gotovo posledica že omenjene preobčutljivosti, ki je bila povod, da niso bile vse one stopnjevalne nijance rastoče strasti začrtane z vso potrebno jasnostjo. Izbruh je prišel prehitro. Višek, ki je v oni prireži osvete, naj bi se ne kazal v stopnjevanem afektu, pač pa v tem izraznejši ledeni hladnosti. Res lepo izvedena je bila uloga v zadnjem dejanju in te želeli bi, da bi videli g. Toplaka v njej v polni njegovi moči, kar upamo, da se zgodi pri ponovitvi diame.

G. Dragutinovič si je zasnoval Jago nekoliko drugače, kakor se navadno interpretira ta uloga. Ali se zaveda Jago vse hudočije svojega dejanja, ali ne? To je vprašanje, ki ga mora rešiti ustvarjalec te uloge sam v sebi. Avtor ga karakterizira z njegovimi lastnimi besedami tako-le:

— — — — — Zamorec mrzim. Trdi se, da je v moji postelji opravljal mojo službo; češ res je, ali ne, ne vem, postopal bom tako, ko da je res. On me spoštuje: tem bolj se posreči moj namen. Ta Kassio prav lep je mož; na stran odvrnem ga in gnev svoj ohladim. To dvojno je lopovstvo.

Jago se z vso svojo dvojnega lo-povstva in vodilni nagib mu je sovraštvo. Zamorec mrzi, češ, ker je baje posegel po

njegovi soprog. Ne ve, ali je to res, ali ne; toda vkljub temu se hoče maščevati, ne da bi preiskoval utemeljenost svoje sumnje. Kassio mu je na poti v njegovi službi; zato ga sovraži, zato ga hoče odriniti. V polni zavesti ciljev, ki jih hoče doseči, zasnuje svoj načrt, čigar grozote se tudi zaveda v polni meri:

— — — — — Započeto je. Pekel in noč privredita na dan nestvor ta grozni!“

G. Dragutinovič si je zasnoval Jago, popolnoma se zavedajočega svoje zlobe in svojih dejanj, v čimer popolnoma soglašamo z njim, in je tudi izvel ulogo dosledno: tem smislu. To ni bilo ono mračnogled, samo v svoji notranjosti se ne pojmuje in le pod pritiskom neke neodoljive nepoznane sile delujoče orodje, temveč pravi hladno, računajoči, vsa potrebna sredstva v dosego namena temeljito pretehtavajoči zli duh, ki doseže svoj namen, ker ga je hotel doseči. Poosebljena zloba, ki se je odela v plašč zunanega prijeteljstva in globoke vdanosti.

Tako interpretiran Jago ne pozna resničnih izbruhov strasti, ker računa hladno, vedno hladno, vse do konca. Celo tedaj, ko vidi, da ni dosegel svojega namišljenega smotra ga zadušil v sebi zunanji izraz strasti, ki mu razdeva notranjost:

„Ne izprašujte nič. Kar veste — veste. Odslej ne zinem ni besede več!“

V začetku, v nastopu z Roderigom, je pač Jago, z ozirom na to interpretacijo, kazal nekoliko preveč svoje notranjosti, a pozneje je bila izvedba brezhibna, kvečjemu da bi bili morda skrivni mimični izrazi zadovoljstva na uspevaajočem zapletu še diskretni, ko zadostuje že popolnoma izprememba v besednem izrazu od hlojone pri-jateljske udanosti v lastno hladno zlobu. V ostalem pa je bilo to uloga, na katero je g. Dragutinovič res lahko ponosen, in to tembolj, ko velja tudi za njega prav isto glede preobčutljivosti, ki se mu je poznala prav tako, kakor g. Toplaku.

Uloga Desdemone zahteva le v zadnjem dejanju vseh moči najboljših restitirane igralk, ko začne v duši nedolžne žrtve tuje zlobe vstajati slutnja pretečega gorja in ko končno gleda pred seboj neizogibno smrt. Ona pesmica o dekletcu pod zeleno vrbo kaže vso miloto nežnoutečega ženskega srca in ona molitev je izraz njene čiste, nepokvarjene duše, ki ne pozna greha.

„Moj greh ljubezni je, ki zate sem gojila vedno jo“.

odgovarja na Otellov očitek greha, in zaradi te ljubezni mora umreti, dasiravno tako želi življenja. „Ubij me jutri, naj živim to noč še! Samo pol ure še!“ Toda niti minute odloga ni, niti za molitev ne; prepozno je!

G. Mitrovičeva je bila popolnoma kos svoji nalogi in je podala Desdemono z najboljšim umevanjem in fino karakterizacijo. Jako dobro je bil izražen oni smrtni strah in igralka se je popolnoma obvarovala pretiravanja, v katerega le prerada zapeljuje uloga sama po sebi. Gleda na predidoci prizer po mislimo, da ne bi bil izgubil nič na nežnosti, če bi bil izgovor nekoliko glasnejši. V splošnem pa na izvedbi uloge vse priznanje.

O manjših ulogah se moremo izraziti v splošnem pohvalno, dasiravno smo videli v njih precej novih lic. Pohvala gre pred vsemi gcl. Zelenitovi v prav dobro izvedeni ulogi Emilije in g. Boleslavskemu v prav tako pogojeni ulogi senatorja Brabaucija. Isto

Kaj pravijo zdravniki. Med tisoči in tisoči spriceval in mnenj najodličnejših zdravnikov in vseučilišnih profesorjev o Sex lehnerevi naravno kisl vodi HUNYADI JANOS, naj omenimo tu ono svetovalca Dr. v. G. v Stuttgartu, ki se glasi: „Rabil sem v mnogih slučajih naravno kisl vodo Hunyadi Janos, s posebno izbornimi uspehi pa v slučaju vnetja na možganih očeh itd. ter v boleznih na maternici. Ista je izborna sredstvo, ki učinkuje brez vsake bolečine gotovo in točno, tako, da se jo lahko mirnim srcem vsakemu priporoča.“

Ribič z veliko polenovko na rami je znamka pravega ribjega jetrnega olja „Emulzija Scott“

ki se izdeluje po avtentičnem in proizkušenem Scott-ovem načinu. Ker pa so v prodaji manj vredne ponaredbe, ki imajo več ali manj nižje kakovosti, ter so tako iz-borno ponarejene, da se jih jako težko razločuje od prave, treba je strogo paziti pri nakupovanju, ter zavrniti vsako ponudbo.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah Kron 2.50. Ako se pošlje 50 vinarjev v znakah trdki „Scott & Byrnie G. m. b. H. Dunaj III“, ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglaš, pošljemo potom ene lekarni, in nicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušnjo. (2)

Poglejte vedno

na 2 črki K & C, ako želite kupiti pristni ruski svetovnoznani, izborni K & C Popow-čaj. En poskus dokaže njegovo dobroto

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MARGANTON - TRST

Mnenje gospoda dra. J. Gara,

zdravnika zdravilišča za pljučne bolezni v Meranu.

Gosp. J. SERRAVALLO Trst.

Z največjim veseljem potrjujem, da rabim Vaše ŽELEZNA TO KINA-VINO SERRAVALLO (vino di China Ferruginosa Serravallo) v takih slučajih bolezni na očeh, katerim je posledica malokrvnost, in da dosežem z Vašim vlnom izvrstne uspehe. Rabim tem rajši to zdravilo, ker je radi jemljejo in prenašajo tolko otroci kakor odrasli.

MERAN, 4. maja 1907.

D. J. GARA.

Ul. Cavana 15, nasproti škofijske palače

prostovoljna likvidacija

vseh steklenin in porcelane, ki se nahajajo v zalogi. Izbera namiznih service ter za kavarne in umivalnike. Interesantno za gostilničarje, krčmarje in kavararje.

Kozarci za pivo
1/2-lit. po 30 vin.
1/4-lit. „ 18 „
vinski kozarci po
9 vinarjev,
elegantni stekleni
krozniki po 9 vin.

Jakob Hirsch ulica Cavana št. 15. nasproti škofijske palače.

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA STEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni. 8—9 in 2—3 in specializist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2.

HELVETIA

Velika zaloga gramofonov

Trst, — ulica Barriera vecchia 19

Vedno v zalogi velika izber slovenskih in hrvatskih plošč od kron 2.50 naprej. Vedno nove plošče najbolje vrste. Gramofoni na obroke.

Kupujte Kolinsko cikorijo!

Seno, krompir, jabolka, furlanska vina

In druge poljske pridelke na debelo dobavljiva torčka

J. Kovačič & Co.

St. Peter na Krasu.

Slovenici! :: Slovani!

Priporoča se Vam slovenski krojač

Fran Rupnik

Trst, ulica Gerpa 10, I. nadstropje
kateri izdeluje obleke iz finega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo.
:: Izdeluje uniforme vseh vrst. ::
Priporoča se slav. občinstvu za obilen obisk.

92 podgan je ležalo zjutraj mrtvih

ubitih v eni noči z našim morilnim sredstvom. Neškodljivo ljudem. Neškodljivo

za domače živali, divjačino, perutnino in se radi tega zamore rabiti v konjišnicah in prešičjih blevih, kuhinjah, kletih in drugod. — Ubijajte le podgane in miši, tudi morske podgane in krte! Posestnik v. S. in S. Požun piše: Včeraj smo postavili Vaše sredstvo. Rezultat: danes 92 podgan mrtvih. Gotovo da je poginilo več drugih, katerih nismo našli. — Revirski lovec Sch. Wiegsschutz piše: Vaše sredstvo je očistilo naše prostore izbornu. V enem dnevu sem našel 86 podgan ubitih. — Ulrich v. K. Schlockow piše: „Včeraj sem nastavlil Vaše sredstvo. Danes zjutraj izbornu uspeh: 57 podgan je ležalo mrtvih. Koliko jih je moralo poginiti po bodalcih? 1 kg K 2.10, 2 kg K 3.40, 5 kg K 7.20, 10 kg K 12.—.

PETERSEIM CVETLIČAR - ERFURT

Prodaja izbornega semena, ki ga rabijo oblasti, šole, vseučilišča, kraljevi nasadi in tisoči zasebnikov. — Sadna drevesa, cvetlice, palme, lovorjeva drevesa itd. itd. GLAVNI CENIK ZASTONJ. GLAVNI CENIK ZASTONJ.

L. TERZON

zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12. Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. — Steklenica pol litra kron 1.60.

velja tudi za g. Kovačiča v ulogi Roderiga. Beneški dož (g. Golob) bi bil moral biti v izgovoru mnogo dostojanstvenejši. Uloga Kassi je v ostalem prav dobro pristojala g. Lhotskemu, samo glas mu je bil nekoliko moten, izgovor pa premalo izrazil. G. Gračar v ulogi Lodovika je bil sicer dober, le nekoliko več gibčnosti bi mu želeli. G. Markošek, Vrabec in Ilič so svoje vloge senatorjev, oz. ciperskega namestnika izvedli zadovoljivo.

Oprema drame je bila prav čedna. Kostumi prav lepi, scenerija slogovita. Režija dobra.

Kakor rečeno, je drama dosegla popoln uspeh, na katerem moramo le čestitati našemu gledališču, obnem želeč, da bi nam podalo tekom sezone še več takih večerov s takim resničnim umetniškim užikom. Naj so že mnenja o primernosti klasičnih dram za uprizoritev na našem odru taka ali taka; ta predstava je pokazala, da ima ravno od klasične drame — seveda dobro pripravljene — naše gledališče pričakovati najlepših uspehov. Zato pa naj bi se posvečalo, kolikor le mogoče pozornosti klasični dram, ki ima vsaj pri nas veliko več privlačnosti za občinstvo, nego moderna drama, kar je tudi posvedočila nedeljska predstava, ki je malone napolnila gledališče, da že doigo nismo imeli tako. Ne mislimo s tem, da naj bi se kar opustila moderna drama, ne, toda prepričani smo, da bo imel Shakespearejev „Hamlet“ ali „Romeo in Julija“ na našem našem odru vedno večji uspeh kakor vsi Ibseni, Sudermanni, Hauptmanni itd. Če še upoštevamo eminentno vzgojao stran našega gledališča, je to še v pokreplev našega mnenja. Vsekakor pa upamo, da se v kratkem ponovi „Otello“ in to zopet kot večerjna predstava.

Društvene vesti.

Članom „Delavskega podpornega društva“ se naznanja, da se bo maša za dušnika za pokojne člane darovala v nedeljo, dne 9. t. m. ob 9 zjutraj, v cerkvi sv. Antona novega.

Akad. društvo „Adrija“ v Pragi je na 1. občnem zboru izvolilo za XVI. tečaj sledeči odbor:

Preds.: Vuga Jože, stud. phil.; podpreds.: Suša Vladimir, cand. iur.; blagajnik: Ozvald Anton, cand. ing.; tajnik: Marinič Ivan, stud. med.; knjižničarja: Jenko Avgust, stud. phil. in Jagodič Šimen, stud. med.; časniki: Bezjak Miha, stud. iur.; gospodar: Švigelj Karol, stud. techn.; namestnika: Kogoj Fr., stud. med. in Prašelj Ivan, stud. techn.; preglednika: Marinič Fran, cand. med. in Abram Eduard, stud. techn.

„Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju“ naznanja, da je bil izvoljen za poslovno dobo 1913/14 sledeči upravni odbor: Predsednik: cand. ing. Dimnik Stanko; podpredsednik: stud. ing. Vončina Zdravko; I. tajnik: stud. meč. Likar Boleslav; blagajnik: stud. ing. Sinkovec Miroslov; knjižničar: stud. arch. nav. Sancel Ernest; gospodar: stud. ing. Magušar Ivan. Pregledniki: cand. ing. Stibil Leopold, stud. ing. Majerle Anton in stud. ing. Žarn Joža.

Pevsko društvo „Trst“ ima danes ob 8.30 zvečer pevsko vajo za mešan zbor. Pridite vsi!

Društvo jugoslov. železn. uradnikov. Nocoj ob 8.15 seja osrednjega odbora. Predsedstvo.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ vabi vse člane in odbornike k seji, ki se bo vršila danes zvečer ob 8 v kavarni „Minerva“.

Nar. delavska organizacija.

Odbornike deželne izvrševalnega odbora opozarjamo, da se ne bodo vršile seje odslej več ob sredah, kakor dosedaj, marveč vsak četrtek ob 8 zvečer. Prihodnja seja ta četrtek. Dnevni red zelo važen.

Seja odbornikov in zaupnikov pri Sv. Jakobu. Z ozirom na sklep sobotnega sestanka sklicujemo za jutri, v sredo ob 8 zvečer širšo sejo vseh odbornikov in zaupnikov podružnice NDO pri Sv. Jakobu in vseh v njej vtelesenih skupin v prostorih „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu. Dnevni red je tako važen, da je nujno potrebno, da se tovariši odborniki in zaupniki udeležijo seje v čim častnejšem številu.

DAROV.

— Za šolsko kuhinjo podružnice CMD za Sv. M. Magd. zgornjo in spodnjo je daroval g. Miheučič K 2.—.

— Vesela družba na osmici pri Ignaciju Bačarju pri Sv. M. Magd. spodnji 3 K.

Vesti iz Goriške.

Iz Štanjela. Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslala Stanjelka CM podružnica 120 K. Denar se je nabral od članov in nabiralniki so dali: pri gg. A. Starcu 14 K, J. Kerševaniju 5 K, E. Svačelj 5 K in F. Nabergoju 33 v. Cvetični dan 5/11. je dal K 57.43. Podružnica šteje do sedaj 68 rednih in 21 podpornih članov. Naj bi podružnica vedno tako „životarila“, kakor „životari“ sedaj!

Predavanja „Narodne Prosvete“ v Gorici. Predavanja se vršijo. Prvi predavatelj je bil dr. Fran Ilešič iz Ljubljane.

kPredaval je o „zgodovinskem pomenu balgianskih vojev“; vsaj naslov se je takoj seasil. Dr. Ilešičeva predavanja puščajo za boj dolgo sled in so predmet dije časa trajajočega razmišljanja in živahnih debat. Tako je tudi v tem slučaju. Drugi predavatelj je bil dr. Bogumil Vošnjak. Predaval je o „pravi manjšini“. Predavanje je bilo skozi in skozi zanimivo in prepleteno z izgledi tako, da je občinstvo, nad 100 oseb, ves čas z nanimanjem sledilo predavanju ter se predavatelju zahvalilo s ploskanjem.

Na praznik vseh svetih v Gorici je bilo izredno lepo vreme, v nedeljo je bilo močno oblačno, v ponedeljek zopet krasen dan. Nebroj ljudstva je šlo na praznike na pokopališče položiti venec ali rožo na grob svojih drugih in prižgat luči. Nenavadno vrvenje, pa tudi tako lepi dnevi kot letos v vseh svetih so redki.

Dva samomora. Ustrelil se je v Gorici neki vojak-planinec; ustrelil se je v srce. Vojaška oblast molči in niti imena še ni bilo mogoče doznati. Baje je vojak doma s Tolminskega, sin dobrih staršev ker je bil vzet k vojakom iz tretjega letnika.

Čez mali most v hudornik Koren se je vrgel neki neznan človek, star okoli 25 let; mora biti kak delavec. Skočil je v globoko in obležal mrtev. Kdo je, se ne ve; pri njem so našli samo škafličico vžgalic „Lege“, denarja nič.

Porotno zasedanje v Gorici, zadnje v tem letu, prične dne 9. decembra. V tem zasedanju utegne biti več razprav kot v preteklem, ko se je vršila ena sama.

„Sokol“ v Gorici priredi Martinov večer dne 9. t. m. Pričetek ob 8.30. Vrši se „pri Jeleni“.

4letna deklica pod vozom. 4letna Cecilija Cotičeva iz Reni je prišla pred voz Franca Besednjaška. Deklica je ranjena na več straneh telesa. Prenesli so jo takoj v žensko bolnišnico v Gorici.

Roko si je zlomila Alojzija Bellingarjeva iz Ravnice; padla je na cesti tako nesrečno. Prepeljali so jo v goriško bolnišnico.

Hrvatsko veselo gledališče Roberta Matijevića priredi danes, dne 4. novembra, v Sežani vesel večer. Pričetek ob 8 zvečer v hotelu „Pri treh kronah“.

Zadnje brzojavne vesti.

Nove francoske utrdbe ob italijanski meji.

PARIZ 3. (Kor.) Kakor poroča „Excelsior“, dela francoski generalni štab že približno eno leto celo vrsto novih utrdb ob francosko-italijanski meji.

Požar v petrolejskih vrelcih pri Moreniju.

DUNAJ 3. (Izv.) V okolici Morenija na Rumunskem, kjer se nahajajo mnogoštevilni petrolejski vrelci, je izbruhnil včeraj strašen požar, ki je uničil 15 vrelcev. Vsa bližnja okolica je v ognju, ki še sedaj ni pogasjen. Prebivalstvo je pobegnilo v največji paniki. Škoda je velikanška.

BUKAREŠT 3. (Kor.) V soboto popoldne je vsled eksplozije v nekem petrolejskem vrelcu nastal požar, ki se je silno hitro razširil in vnel tudi vse bližnje vrelce. Vsa dolina, kjer se nahajajo vrelci, je podobna ognjenemu morju.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. besede. Manjše tiskane besede računajo po 2. Najmanjša prijema 40 v. Pika se takoj izplačuje oddatku.

Odda se soba s hrano. Dve postelji. Pr. st. uhod. — Ulica Torre bianca št. 15, vrata 12. 2575

Mladenič išče mizararsko delo. — Ponudbe pod „K. D.“ na Inzeratni oddelke Edinosti. 2561

Odda se meblirana soba za eno ali dve osebi v Rojanu, ulica del Mirti št. 17, III. nadstropje. 2562

Šest mesecev starega lisjaka proda Ciril Bratuž v Čepovanu št. 45. 2565

Išče se delavec za delo pri oglju. — Naslov : pove pove Inzeratni oddelke Edinosti. 2569

Meblirana zračna sobica za enega gospoda se odda takoj v ulici della Guardia 27, IV. nad., levo. 2570

Iščem mladeniča 14 do 15 let starega za trgovino jestvin. — Naslov pove Inzeratni oddelke Edinosti. 2573

Proda se suknja v dobrem stanu za K 22. Ypr. štati od 6—7 ure v ulici San Francesco 4 — Luzzatto. 2572

Iščem takoi 200 litrov pasteuriziranega mleka. Pogodba za eno leto. Ponudbe z navedeno ceno pod „MOLKEREI“ Poštini urad 5, Trst. 2574

Proda se dobrodoča čevljarnica. — Naslov pove Inz. oddelke Edinosti. 2571

Rodoljubi! Posnemajte naše narodne mecene!

Zaloga izgotovljenih oblek

Velika izbira oblek za gospode in dečke, suknj, površnikov vseh kakovosti. Izbira volnenega blaga.

Specijalitieta v veznji.

NA OBROKE in tudi proti takojšnjemu plačilu. Cene najzmernejše.

ADOLF KOSTORIS

TRST, ULICA SAN GIOVANNI 16, I. NADSTROPJE

zraven „Buffeta Automatico“. Tel. 251, R. II. — POZOR! Skladišče se nahaja v I. n.

V trgovini pohištva

v ulici San Giovanni šte. 5

se nadaljuje prodaja spalnih in jedilnih sob po jako zmernih cenah ter s popolnoma zadovoljivo in najboljšo postrežbo.

Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom in znancem, da je naša preljubljena

AGATA JERIČ

v starosti 83 let, v nedeljo, 2. t. m. ob 2 popoldni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v sredo, 5. t. m. ob 9 in pol zjutraj iz hiše žalosti v Sv. Mariji Magd. Zgornji št. 95. TRST, 3. novembra 1913.

Žalujejoči ostali.

Novo pogrebno podjetje, Corso 47.

Ženitna ponudba! Mladenič star 27 let z lastno trgovino in posestvom, mirnega značaja, ki ni imel prilike seznaniti se z dekletom, želi znanja z gospico nekoliko izobraženo, če mogoče z doto, katera bi se porabila za ustanovitev še ene trgovine. Nedolžnim pridnim dežletom srečen družinski dom zagotovljen. Hčerke posestnikov in trgovcev imajo prednost. Ponudbe s sliko, katera se vrne z navedbo starosti in naslov je poslati pod „RADOSLAVOV ŠT. 23“ poštoleže, glavna pošta, Trst. Odgovor sledi do 30. nov. Na anonimne ponudbe se ne osira; tajnost zanjčena in resnost te ponudbe, naj se smatra za častno zadevo. 2552

Prodajo se vrata, obna, tramovi, umivalniki, kamenene stopnice. — Trst, ulica Piccardi 18. 2555

Stanovanja (2 sobi, sobico in kuhinjo) z vodo in plinom se odda takoj v ulici Colombo št. 9. 2531

Mlade prešice, 9 samcev, 7 tednov star, rih pričnem prodajati s 1. novembrom. Fran Gec, Kopriva št. 58. 2548

Iščemo inteligentnega dečka z lepo pisavo iz poštene obitelji za pisarniškega strežnika. Plača po dogozoru. — „Prva češka“ ulica Geppa 15, II. nadst. 2533

Meblirana soba z dvema posteljama in z uporabo kuhinje se odda takoj. Ulica Commerciale 9, pritličje. 2577

Josip Grižon

TRST, ulica Belvedere št. 2

Prodajalna čevljev

finih in preprostih za moške, ženske in otroke vseh vrst. — Sprejemajo se naročila po meri in popravki. CENE ZMERNE.

Išče se gostilničarja

za Narodni dom v Buzetu.

Ponudbe na „Potrošno obrtno gospodarsko društvo“ v Buzetu.

Ljudska urarna

BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

(nasproti cerkvi sv. Antona novega)

Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestnic itd.

Konkurenčne cene.

NOVA PRODAJALNA ZGOTOVLJENIH ŽENSKIH OBLEK

MARCO CONFORTI

TRST — ULICA CAMPANILE ŠT. 21

NAJVEČJA IZBERA ZGOTOVLJENEGA ŽENSKEGA PERILA

po najzmernejših cenah.

Plašči zadnja novost . . . od K 18.— do 48

Jopiči „ „ „ „ „ K 22.— do 35

Obleke „ „ „ „ „ K 20.— do 80

Krila „ „ „ „ „ K 7.— do 30

Bluze zadnje novosti . . . od K 2.— do 35

Spod. krila vsake vrste . . . K 3.— do 22

Vestalje (novost) . . . „ K 7.— do 35

Srajce (čipkan chiffon) . . . „ K 1-50 do 5

Prosi se, da vsakdo ogleda razstavo, ne da je primoran kupiti.